

Gazeta Olsztyńska.

«GAZETA OLSZTYŃSKA»

z dodatkami »Gość Niedzielny« i »Gospodarz« wychodzi trzy razy tygodniowo i to: na wtorek, czwartek i sobotę. — Kosztuje kwartalnie w drukarni 30 fen., na pocztach 1 markę, z odnośzeniem do domu przez listowego 1 markę i 24 fen.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary.

Telefon nr. 341.

OGŁOSZENIA:

przyjmują się po 15 fen., reklamy po 30 fen. od wiersza korpusowego. Przy konkursach i wyskarzeniach należyłości wszelkie rabaty upadają. Listy adresować: »Gazeta Olsztyńska« Allenstein Ostpr., ulica Dolnej Kościelna (Unterkirchenstrasse) 12.

Dziś: Ryszarda.
Jutro: Izydora.
Pojutrze: Wincentego.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Dziś: wsch. sło. 5 33 zach. 6 35
Jutro: » » 5 31 » 6 37
Pojutrze: » 5 29 » 6 38

Baczność Rodacy!

W Ramsowie

odbędzie się

polski wiec przedwyborczy

w niedzielę 6-go kwietnia

zaraz po głównem nabożeństwie

w mieszkaniu p. Fr. Kołakowskiego

Na wiecu tem przemawiać będzie między innymi redaktor »Pielgrzym« p. Formański z Pelplina.

O liczny udział Rodaków z parafii Ramsowskiej i dalszej okolicy uprasza

Polski komitet wyborczy

Wł. Pieniężny, przewod.

Odezwa.

Według ogłoszenia ministeryalnego z dnia 13. marca 1913 zamieszczonego w Orędowniku państwowym są dla wyborów sejmiku pruskiego raznaczone prawybory na dzień 16 maja a wybory posłów na dzień 3 czerwca. Tam gdzie z powodu zaprowadzenia tak zwanych wyborów czasokresowych albo wyborów grupowych ściślejsze wybory w tych dniach nie mogą być dokonane, wyznaczone będą dla nich późniejsze dni, które jednakże muszą być tak ułożone, że prawybory zostaną skończone najpóźniej 9 czerwca. Wobec tego odzywamy się do wszystkich rodaków przypominając im, że zaniebdanie obowiązków wyborczych znaczy tyle co sprzeniewierzenie się sprawie narodowej. To też każdy winien z największą sumiennością nie tylko sam wypełnić swój obowiązek wyborczy, ale także swoich rodaków zachęcić i dopilnować, aby wszyscy prawyborcy bez wyjątku w zawartym szeregu stawili się w dniu 16 maja na prawybory, i oddając głos swój na rodaka, jako wyborcę — (Wahlmanna) przyczynili się do pomyślnego dla naszej sprawy wyniku ostatecznych wyborów.

Przedewszystkiem ci, których nasze społeczeństwo postawiło na zaufaniem stanowisku, powinni okazać się godnymi tego zaufania i z wszelką ochotliwością podjąć się prac, których to stanowisko od nich się domaga.

Jesteśmy szczerze przekonani, że każdy wypełni jak najsumienniejsz ten swój obowiązek; to też uważamy za zbyt dalsze słowa zachęty. Pozwalamy sobie jednakże poniżej udzielić kilka jeszcze wskazówek.

Szanownych Panów Przewodniczących Powiatowych Komitetów Wyborczych prosimy, aby bezzwłocznie zajęli się sprężystą pracą wyborczą na podstawie nowych naszych ustaw wyborczych.

W pierwszym rzędzie winni w tych okręgach wyborczych, do których więcej jak jeden powiat należy, w myśl § 14 naszych ustaw spowodować wybór dwóch członków do komitetu okręgowego i podać nazwiska i miejsce zamieszkania obranych

najstarszemu z przewodniczących komitetów powiatowych tegoż okręgu. Tak wybrane komitety okręgowe winny się bezzwłocznie zebrać na posiedzenie w celu załatwienia się z czynnością przepisaną w § 15 pod literą a naszych ustaw.

Następnie winny we wszystkich okręgach wyborczych powiatowe komitety znowu jak najprędzej być zwolane w celu dokonania czynności przepisanych w § 12 ustaw, a przedewszystkiem w celu przygotowania materiału i wyznaczenia dni dla walnych wieców powiatowych stosownie do naszych ustaw wyborczych i naszego regulaminu wyborczego.

Zaleca się urządzać walne wiece powiatowe jak najrychlej, aby podług § 10 ustaw naszych na nowo wybrane komitety powiatowe miały wystarczający czas dla zorganizowania się, wyboru nowych okręgowych komitetów, a przedewszystkiem dla sprężystej cichej agitacji wyborczej sięgającej do najodleglejszych zakątków powiatu i nie mniej dla urządzania agitacyjnych wieców parafialnych. Przedewszystkiem zwracamy nowo obranym komitetom okręgowym uwagę na czynności przepisane w § 15 pod literami b i c, a nowo obranym powiatowym komitetom uwagę na wybór mężów zaufania. Dla każdego prawyborczego okręgu winni być obrani dzielnymi mężowie zaufania, których obowiązki są wyłączone w §§ 27, 28, 29 i 30 ustaw naszych wyborczych. Od trafnego wyboru mężów zaufania i od sumiennej ich pracy zależy w wielkiej mierze wynik wyborów.

Szczególną jeszcze uwagę zwracamy Szanownym Powiatowym Komitetom Wyborczym na przepisy zawarte § 12 pod literą f i w § 13 pod literą o naszych ustaw wyborczych jako i w ustępie IV naszego regulaminu wyborczego. Prosimy usilnie, aby Powiatowe Komitety zechciały szczerze się zająć zbieraniem funduszków wyborczych i przepisana połową przesłać do kasy Prowincjonalnego Komitetu na ręce naszego sekretarza. Wszelka choćby jak najszczerzej obmyślana agitacja wyborcza musi szwankować, skoro zabrakną fundusze. To też prosimy wszystkich rodaków, aby i od tego obowiązku się nikt nie uchylił, lecz każdy z ofiarnością godną prawego rodaka Polaka przyczynił się do zasilenia naszych kas wyborczych i chętnie złożył swój datek na ten cel w ręce mężów zaufania upoważnionych przez Powiatowe Komitety do zabierania składek i zaopatrzonych w tym celu w osobne legitymacje.

Kochani Rodacy, stwierdzimy przed całym światem, że pomimo wszelkich uderzeń i ustaw wyjątkowych nie przestaliśmy być Polakami, że pozostaniemy członkami narodu Polskiego, na którego chlubną przeszłość z dumą spoglądamy i któremu wysoka jego kultura daje nieodzowne prawo do bytu i rozwoju narodowego. Zaprotestujemy też głośno i uroczyście przeciwko wszelkim na naszą zagładę ukutym prawom wyjątkowym i przeciwko zakusom nam wrogim: Wyzucia nas z naszej wiary św. i z naszej narodowości.

Wybitny damy wyraz temu protestowi,

jeżeli wszyscy wypełnimy sumiennie i gorliwie nasz obowiązek wyborczy.

A więc, kochani Rodacy, w imię naszej wiary św. i narodowości zabierzmy się wszyscy ochotczo i skrzętnie do tej zbożnej pracy!

Grudziądz, w marcu 1913 roku.

Prowincjonalny Komitet Wyborczy

na Prusy Zachodnie, Wschodnie i Pomerze.

Ks. dr. Wolszlegier, Dr. Łaszewski,

przewodniczący, zast. przewodn.

Stanisław Sikorski,

sekretarz i kasyer.

Ks. dr. Thokarski, Ks. Barczewski,

Dr. Karasiewicz.

Centrowcy zdradzają sprawę katolicką!

W jednym z najbardziej polskich okręgów górnośląskich: w pszczyńsko-rybnickim — centrowcy zawarli, podobnie jak w opolskim przed rokiem, zgóry już kompromis z hakatystami-protestantami przeciwko Polakom. Na kompromisowej liście figurować będzie dwóch centrowców i jeden rzędowiec protestant bar. Schletnitz.

To samo stanie się na terenie całego Górnego Śląska. A więc tylko dla formy kroczą centrowcy przy wyborach samodzielnie. W decydującej chwili połączą się z hakatystami protestantami i masonami.

Lud polski na Warmii powinien sobie to dobrze pamiętać.

Agitujcie za Gazetą Olsztyńską

Wojna bałkańska.

Domysły, że Bułgarzy pójdą na Konstantynopol, nabierają coraz większego prawdopodobieństwa. Liczą się z tym dzienniki europejskie, które domagają się czynów szybkich od dyplomacji, bo konferencje i dyskusje dziś już rzekomo nie na czasie.

Dyplomacya europejska obawia się, ażeby Bułgarzy, placąc jej pięknem za nadobne, nie wzięli bojem wstępny Konstantynopol; wśród mocarstw wywołałoby to bowiem zamieszanie i doprowadziło do zatargów zbrojem zamieszanie i doprowadziło do zatargów zbrojnych. Państwowemu bałkańskiemu na tej zgodzie nie zależy, przeciwnie chcą do niezgody doprowadzić, aby większe dla siebie osiągnąć korzyści.

W Konstantynopolu przez cały dzień słyszano huk armat z Czataldzy. Załoga miasta walczy na linii obronnej. Do Konstantynopola nadchodzą liczne transporty z rannymi. Szpitale przepelnione. Wielki wezyer oświadczył, że pozycje w Czataldzy uważa za niezdojbyte.

Do Konstantynopola nadeszła wieczorem wiadomość, że walki na całej linii Czataldzy wciąż trwają. »Turkowie« donoszą, że flota turecka brała udział w walce pod

znaczenie będzie miało podniesienie ducha armii przez to zwycięstwo, sądono bowiem powszechnie, że nie uda się Bułgarii zdobyć tej twierdzy. Nowoczesna historia wojenna nie wykazuje ani jednego przypadku zdobycia szturmem większej fortecy. Nawet Port Artura dostał się Japończykom nie szturmem, lecz przez poddanie się.

Sprawy polskie.

— Dola redaktorów. Bydgoska izba karna skazała wydawcę „Dziennika Bydgoskiego” p. Teskę za obrazę księży Mierzyńskiego i Jankusza z Nakła na 9 miesięcy więzienia, redaktora odpowiedzialnego p. Grzesiewicza na 2 miesiące więzienia. Proces toczył się dnia 27 b. m.

— Rada narodowa. W przyszłą środę, odbędzie się w Berlinie wspólne posiedzenie kół poselskich i Centralnego Komitetu w sprawie Rady Narodowej.

Wiadomości kościelne.

Chelmińska dyceceza. Jak potrzebne są nabożeństwa polskie w Gdańsku i okolicy, o tem dał dowód wielki piątek i drugie święto wielkanocne. W wielki piątek odbyły się po południu w kościele św. Mikołaja Gorzkie Zale w języku polskim a w drugie święto w kościele św. Józefa była suma ze śpiewem i kazaniem polskiem. Obszerne kościoły ledwo wystarczyły dla wiernych.

Rodzice polscy! Uczcie dzieci Wasze mówić, czytać i pisać po polsku! — Pamiętajcie też o pieśni polskiej! — Nie jest Polakiem, kto się potomstwu swemu zniechęcić pozwoli!

Z blizka i z daleka.

Olsztyn, 2-go kwietnia 1913.

— Pruski „Ogłupiciel” ludu który jak wiadomo zwinął swą zdradziecką chorągiewkę w Królewcu i przeniósł się do Olsztyna werbuje już i to najpierw o ogłoszenia przy pomocy hakatystycznej „Allensteinerki”. Drukarnia p. Haricha zapewnia, że „Pruskie” jako „organ” (?) polsko mazurskiej ludności będzie bardzo skutecznym dla ogłaszających tam kupców w Olsztynie, Niborku i reszcie powiatów mazurskich. Wątpimy czy znajdzie się wielu takich naiwnych, którzy „Ogłupicieli” ogłaszać będą. Z naszych Warmiaków chyba nikt tego nie uczyni. Pismo, które się po polsku drukuje na to, aby Mazurów i Polakom obrzydzić wszystko co polskie, które wykpiwa narodowość, a często szydzi i z wiary katolickiej niechaj rodacy nasi a i Niemiec katolicy wyrzucą na śmieć. Zresztą co wart „Pruskie” o tem świadczy najlepiej i to, że „Allensteinerka”, którą zresztą razi każdy wyraz polski, popiera to na ubicie polskich Mazurów po polsku drukowane pismo. Rodacy, nie plamcie sobie rąk tem brzydactwem i ostrzegajcie przed niem tak ze gdzie możecie braci naszych Mazurów, a w miejsce to zachęcajcie ich do czytania i abonowania „Mazurów ze Szczytka”, który jest pismem szczeropolskiem i Mazurów całkiem oddanym.

— Straszne nieszczęście kolejowe wydarzyło się w niedzielę wieczorem na torze Olsztyn-Działdowo. W pobliżu stacy Koszelewy znaleziono w pociągu w przedziale II klasy szafaera Openkowskiego bez życia. Po mieście rozeszła się pogłoska że O. został w pociągu napadnięty z pensyi miesięcznej ograbiony i zamordowany. Tymczasem okazało się, co i sekoya zwłok potwierdziła, że O. podczas jazdy wyklnął zbytnio głowę z okna wagonu i uderzył o filar mostu koszelewskiego tak, że rozbił sobie czaszkę i na miejscu był trupem. Nieszczęście wydarzyło się w pociągu, który wychodzi z Olsztyna o 7mej. Nieszczęśliwy pozostawił żonę i 5 drobnych dzieci. Liczył lat 33.

— Leśniczy miejski p. Lessmann ob-

chodził w tych dniach 25 letni jubileusz służbowy. Był on przez kilka lat w Wieniudzie, a od 18 lat zamieszkuje w leśniczówce za Jakóbowem.

— Znosi się tu na strejk zorganizowanych robotników zajętych na tartakach. Dziś w środę wieczorem odbył się ma zebranie celem powzięcia ostatecznej uchwały.

— W Olsztynie rozpoczną wkrótce z budową innych koszar wojskowych dla nowych kompani karabinów maszynowych. W nadacie pruskim przeznaczono w tym roku na ten cel 310.000 m.

Składajmy ofiary na agitacyą wyborczą!

Z Warmii i Prus Wschodnich.

* **Ostród.** W miejskiej kasie oszczędnościowej zaszły podobno znacznie sprzeniewierzenia. Rendanta tejże kasy aresztowano. Niemiecka gospodarka!

* **Ządzborck.** W Baranowie wybuchł w sobotę pożar w budynku gospodarczym właściciela Zielińskiego. Wiatr rozniósł też iskry na budynek mieszkalny, lecz straży udało się pożar ograniczyć. W płomieniach zginęło kilka świń, wiele drobiu wszystkie sprzęty gospodarcze. Strata znaczna, gdyż zabezpieczenie jest bardzo niskie.

* **Zyborck.** Gospodarz p. Antoni Böth — Scharniku sprzedał część swego gospodarstwa mistrzowi stolarskiemu p. Bretschneiderowi ztąd za 1550 m.

* **Nibork.** Ponieważ szkołę realną zamieniono z 1szym kwintniem na wyższą szkołę, postanowiła rada miejska na ostatnim posiedzeniu budowę gimnazjum, bez względu na to, czy państwo udzieli na budowę zapomogi, czy nie. Budowa kosztować ma 281.000 m, a ukończona ma zostać najpóźniej 1go października 1914.

* **Cynty.** Kapitalista Schlumer, który od dłuższego czasu chorował na oczy powiesił się w tych dniach z obawy przed utratą wzroku, do czego przyczyniły się także nieporozumienia w rodzinie.

Z Prus Zachodnich i Pomorza.

* **Kiszpork.** Sprzedawczka oberzysty Borcherta w Liebwaldzie (?) napaliła na noc zbyt w piecu, wskutek czego gazy wydobywały się na izbę. Rano znaleziono ją bez duszy. Zmarła wskutek zacczadzenia.

* **Puck.** „Gaz. Gdańska” donosi, że centrowcy wysuwają jako kandydata miszmaszu niemieckiego w okręgu pucko-województwa herowsko-kartuskim ks. proboszcza Maćkowskiego z Redy. Liczą oni na to, że Polacy narodowo nie dosyć uświadomieni głosować będą za listą niemiecką, skoro będzie na niej ksiądz, mówiący dobrze po polsku. Plan mądry, ale i Kaszuby nie głupcy!

* **Grudziądz.** W czwartek w południe wylowiono w Trynce w pobliżu gazowni miejskiej zwłoki mężczyzny. Zwłoki te leżały już przez dłuższy czas w wodzie, gdyż znajdują się w silnym rozkładzie. Ma to być ciało Karola Berga, który od 16 paźdz. znikł.

* **Lubawa.** Asystent cłowy Bitzer kupił posiadłość od mistrza piekarskiego Langmanna za 50.000 mr. Hotel p. Bruckiego nabył kapitalista p. Dunajski za 54.500 mr. P. Rufia Wiśnicki kupił w Łązynie od p. Szepeńskiego posiadłość 140 morgową za 60 tysięcy mr. Przed około 2 laty gospodarstwo to kosztowało 42 tysięcy marek.

* **Chojnice.** W gronie zaproszonych osób i w obecności członków Patronatu X Bolta oraz p. dra Karasiewicza założono tutaj Bank Ludowy, spółkę z nieograniczoną poręką dla Chojnic i okolicy. Na członków zapisało się 12 osób, wielu zaś nieobecnych przyrzekło swój udział. Lokal bankowy będzie się znajdował w domu „Gazety Chojnickiej” ulica Gimnazjalna nr. 2

Z Ks. Poznańskiego.

* **Poznań.** Ks. biskup Likowski wyjeżdża dnia 7go kwietnia do Rzymu, aby przedstawić Ojcu św. pielgrzymkę z archidiecezyi. Biskup sufragan gnieźnieński, ks. Kioke, podążył także do Rzymu już w trzecie święto wielkanocne.

* **Szamocin.** W Laskowie przy budowie tamy przez jezioro zarwał się pod ciężarem kruchy już most, pociągając za sobą w głąbię woźnicę, dwa konie i pięć łosek z piaskiem. Woźnicę wkrótce wyratowano. Konie również wczas jeszcze wydobyto z wody, choć wymagało to wielu trudu i mozołu. Z łosek trzy wyciągnięto, podczas gdy dwie przepadły prawdopodobnie na zawsze. Gdyby zarwanie się mostu było nastąpiło pół godziny wcześniej, nieszczęście mogło być większe, ponieważ na tem samem miejscu cała reprezentacja gminy przyglądała się pracy.

* **Pila.** W lutym r. p. zaginął na poczcie w Ujściu list pieniężny z 4854,49 mk. List, przesłany z tamtejszego urzędu komisarza do powiatowej kasy oszczędności we Wągrówcu, zawierał gdy go otworzono we Wągrówcu, tylko skrawki papieru. Podejrzenie o zabranie pieniędzy padło nasamprzód na pewnego w Ujściu, ale po dłuższym areście śledczym wykazała się jego niewinność. Krótco potem aresztowano posłańca komis. Augusta Bumberga z Ujścia. Winę jego wykazały rozprawy w zupełności i izba karaa w Pile skazała go za sprzeniewierzenie w urzędzie na 3 lata więzienia i 5 lat utraty praw honorowych. Prokurator wniósł o 5 lat więzienia i 5 lat utraty praw honorowych.

Z różnych stron.

* **Sodingen.** Na kopalni „Wiktora” młodociany górnik Wilhelm Baumark, schodząc z drabki, pośliznął się, spadł i uderzył głową tak silnie o podłogę, że doznał pęknięcia czaszki. W bezprzytomnym stanie odwieziono go do ewangelickiego lazaretu. Czy B. ujdzie z życiem, jest jeszcze bardzo wątpliwem.

* **Lublina.** Nadeszła wiadomość o nowym napadzie bandyckim w Lubelskiem. Bandyci napadli na dwór we wsi Krupie pod Krasnymstawem, własności pp. Okołów-Koziora. Napadu dokonano we Wielki Czwartek wieczorem podczas nieobecności właściciela. Bandyci zabrali gotówkę i wiele przedmiotów wartościowych. Jest to jeszcze jeden dowód nie-wywałego rozuchwalenia się bandyctw, gdyż napadu dokonano w czasie, gdy po krwawej rozprawie w Swidawkach zmobilizowano w gubernii całą policję, a w Zamościu założyli sobie kwaterę pomocnik gen. gub. warszw., wydziałe polic. gen. Ufhof i gub. lubelski Nielepowiskij.

Rozmaitości.

Gromadny powrót do chrześcijaństwa. Wieś macedońska Sinekli była w tych dniach widowiskiem niezwykłego obrzędu. Oto wszyscy jej mieszkańcy, od najstarszego do najmłodszego wiekiem, ogółem 700 z górą osób, przeszli z wyznania mahometańskiego na chrześcijaństwo. Są to t. zw. pomacy, Bułgarzy z pochodzenia i języka, ale wyznania mahometańskiego. Poturczeni przed wiekami, obecnie zaczynają porzucać religię Mahometańską. Poturczeni przed wiekami, obecnie zaczynają porzucać religię Mahometa i wracać do wiary ojców. Mieszkańcy Sinekli zwrócili się do Zofii z prośbą o przystąpienie im duchowaych chrześcijańskich. Gdy ci przybyli, cała ludność zebrała się na placu i po przemowie jednego z duchownych, mężczyźni porzucali turbany i fety, kobiety zaś — zasłony, na znak, że stają się znów chrześcijanami. Następnie odbył się obrząd chrztu, przy którym nowi chrześcijanie otrzymali, zamiast dotychczasowych tureckich, imiona chrześcijańskie. Wielu mężczyzn wybrało sobie imię Ferdynand na cześć nowego swojego monarchy.

We wtorek 1go kwietnia zmarł po dłuższej chorobie członek nasz

śp. Józef Neumann.
Pogrzeb odbędzie się w piątek 4go kwietnia.
Towarzystwo polskich Warmiaków „Jedność”.

Mała posiadłość

jest do nabycia wśród dużej wioski. 16 mórg ziemi z maszynami nowymi budynkami. Stosowne dla rzemieślnika, krawca, kowala lub kołodzieja, których bardzo brak w naszej wiosce. Studnia i bagno przy domu. Cena 9600 marek. Hipoteki stałe. Wpłata podług ugody.

Leon Prusiński,
karczmarz w Zielkowie.
(Zielkau Kr. Löbau).
Agentów się wyklucza.

Nowo nadeszła przedza na deki

w szarym, modnym, czerwonym i brązowym kolorze. 3-2

L. Hirschfeld.

Maszyny rolnicze

jako to

kultiwatory
brony
plugi
grabie
młockarne
maneże
maszyny do siania
poleca

August Nerowski,
kujarnia żelaza i warsztat reperacyjny w Wartemborku.

Najlepiej, najszybciej i najtaniej pierze i farbuje się chemicznie u

W. Kopp

Olsztyn, ulica Młyńska (Mühlenstrassenecke am Fischmarkt)

Baczność!

Bardzo ulubioną najlepszą tabakę do zażywania sprzedaje i teraz jeszcze po dawniejszej starej cenie.

J. Dzieziek

skład cygar i tabaki, Olsztyn, ul. Zeppelina (obok p. Schoeneberga).
Filia w ulicy Lipszackiej 50.

Serwetki

papierowe w pięknym wykonaniu i wzorach, bardzo praktyczne przy ucztach weselnych poleca w wielkim wyborze

ekspedycya
„Gazety Olsztyńskiej”.

Reumatyzm, podagra, Heksenszus, Jschias!

Wy! którzy stale lub tylko od czasu do czasu cierpicie, jesteście proszeni skorzystać z niniejszej okazji i napisać do mnie. Jestem zdecydowany posłać wam bezpłatnie i franco coś, co was przyjemnie zdziwi. Zapewne wydaliście już dużo pieniędzy na rozmaite środki, które pomogły wam, w najlepszym razie, tylko chwilowo. Mogę was honorem zapewnić, że posiadam właściwy środek do wydalania przyczyny reumatyzmu (Podagry, Chiragra) z waszego organizmu. Mój środek działa także przeciwko chorobom, spowodowanym obecnością kwasu moczowego w organizmie jako to: chorobom serca, bezwładowi, opuchlinom, chorobom żołądka itd. Otrzymuję codziennie ogromne masy listów z podziękowaniami od klientów, którzy lata cierpieli i dla których nie było pomocy, dopóki nie zwrócili się do mnie.

Przekonajcie się sami o prawdziwości moich słów. Kosztować będzie tylko tyle, ile karta pocztowa. Wyślę wam natychmiast cenną książkę i skuteczny środek. Jeżeli nie możecie zaraz napisać to zachowajcie przynajmniej ogłoszenie, może ono wam uratować życie.

Bezpłatnie!

Gichtosinf-Brunnenkonfor G. m. b. H.

Berlin S. O. 33 Abt. 536.

Kartofle 800 ctr. Wohltmann, 400 ctr. Bagnum ce-
num, 400 ctr. Industrie, 200 ctr. Frühro-
sen. Oddaje także w małych ilościach.

K. Grimm, Olsztyn, ulica Lipszacka 34a.

Meble

każdego rodzaju, we własnym warsztacie trwale wykonane poleca w wielkim wyborze i po najtańszych cenach (na życzenie także na odpłatę)

Pierwszy warmiński dom wysyłkowy
A. Kundt, Langgasse 6.

Bank Ludowy

E. G. m. u. H.

w Olsztynie ul. Cesarska (Kaiserstr.) 16 I.

przyjmuje depozyta płać od takowych

4 i pół procent.

Pożyczek udzielamy pod dogod. warunkami.
Bank otwarty jest co wtorek i piątek od 11-tej do 1-szej.

ZARZĄD:

T. Wojnowski. M. Erdmann. Wl. Pieniężny.
Listy adresować: »Bank Ludowy« E. G. m. u. H. Allenstein.
Na odpowiedź prosimy dołączyć znaczek pocztowy.

NA POBARKI

Na długie wieczory zimowe polecamy następujące ciekawe książki.

Cesarz Domicyan	60 fen
Zbiór wesołych powiastek	60 fen.
Odzyskana córka	60 fen.

Także mamy różne inne książki treści światowej i religijnej na składzie, a jako najstosowniejsze podarki polecamy piękne

książki do nabożeństwa w trwałych i gustownych oprawach, jako i różańce oraz krzyże po tanich cenach.

Księgarnia „Gazety Olsztyńskiej.”

Czajecie jaja i morchle
kupuje i płacę najwyższe ceny.
J. Woythaler.

Szukam jeszcze więcej
dostawców mleka
wozem lub koleją. Płacę wysokie ceny.

M. Massberg, Olsztyn.
Meiererei Hoheuzollersdamm.

Poszukuje od zaraz
robotnika z rodziną
na wysokie zasługi i deputacyę.
Zgłosić trzeba się osobiście u
St. Mackowiak

Gospodarz w Szomwałdzie
(Schönwalde p. Klaukendorf).

Moja posiadłość

37 mórg średniej roli, wtem łąki i torf, z dobrymi budynkami także gospodarczymi chcę zaraz z wolnej ręki i inwentarzem sprzedać.

Prajłowski w Skajbotach
(Skajbotten p. Mokainen)

Kilka uczennic

w naukę krawieczyny damskiej mogą się u mnie zgłosić. 3-2

M. Spahn, Olsztyn,
plac Fryderyka Wilhelma 6. II.

Z powodu śmierci natychmiast na sprzedaż:

2 długie stoły do przykrawania
1 dobrą maszynę krawiecką
1 małą windę do nici
2 godła firmowe
dużą lampę do powieszania,
nożyce do przykrawania i różne inne narzędzia.

N. Krajewski,
ulica Lipszacka 47. II I.

Baczność!

z powodu budowy mojego domu ul. Jakóba 5 sprzedaje wszelkie rolnicze

maszyny

które na mem podwórzu stoją aby uzyskać miejsce podczas budowy po niższych cenach.

Dogodne warunki spłaty. Przy zakupie za gotówkę udzielam wysokiego rabatu. Odstawiam wszystko franko do stacji kolejowej kupującego.

F. Kłodziński, Olsztyn.
Najstarszy i największy skład i handel maszyn rolniczych w miejscu, ulica Koronowa 35.
Telefon 202.

L. Hirschfeld

poleca 3-2
czerwoną prawdziwą
bawełnę do tkania

Składajcie oszczędności

w następujących spółkach związkowych:

1. Inowrocław, Bank ludowy E. G. m. b. H., Hohensalza.
2. Pakość, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Pakosch.
3. Gdańsk, Bank ludowy, E. H. m. u. H., Danzig.
4. Gniezno, Kasa Pożyczkowa w Gnieźnie, E. H. m. b. H., Gnesen.